

รธน. มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๖๒

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๕ วรรคสี่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย และเป็นการวางหลักประกันที่รัฐจะต้องให้การรับรองความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุต่าง ๆ และมาตรา ๖๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองในกรณีฟ้องคดีของให้สั่งให้ใช้เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เป็นเรื่องของผู้ที่นำคดีมาสู่ศาลจะต้องเสียค่าบริการให้แก่รัฐเป็นลักษณะของภาษีอากรอย่างหนึ่ง แม้ตามปกติการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล แต่กรณีที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลนั้น เพราะเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ซึ่งแตกต่างไปจากคดีแพ่งทั่วไป โดยการพิจารณาคดีในศาลปกครองเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายมหาชนและใช้ระบบไต่สวน ศาลจะมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาพยานหลักฐาน ส่วนการพิจารณาในศาลยุติธรรมในคดีแพ่งเป็นเรื่องของกฎหมายเอกชนและใช้ระบบกล่าวหา คู่กรณีมีภาระต้องพิสูจน์และแสวงหาพยานหลักฐาน การที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ฯ บัญญัติในเรื่องค่าธรรมเนียมศาลแตกต่างไปจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยไม่ได้บัญญัติในเรื่องการดำเนินคดีอนาคาไว้ ไม่ใช่เป็นเรื่องการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับโดยทั่วไป ผู้ที่นำคดีมาสู่ศาลจะได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกัน และการที่ศาลปกครองสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเสียค่าธรรมเนียมศาลก่อนที่จะรับคำฟ้องไม่ได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐

ย่อโดย นางสาวธีระภรณ์ เปี้ยปลูก
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายธรรมรงค์ จันทร์คำ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๑๐

นางสาวไปรยา ทศนสกุล
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๑๑ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๔

นายมนตรี กนกวารี
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี รักษาการแทน
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ